

KÖKLÜ BİR MÜZİK EĞİTİMİ İÇİN “İLKÖĞRETİM”

Kerime ÇOŞKUN

1. Giriş

Toplumun ayrılmaz bir parçası olduğu kuşku götürmeyen müzik, toplumu oluşturan bireylerin eğitiminde de yadsınamaz bir öneme sahiptir. Bu önem bugün için ülkemizde bakanlar, bürokratlar, okul yöneticileri, öğretmenler, veliler ve öğrenciler tarafından iyi algılanmamış olabilir. Ama bilimsel veriler, gelişmiş ülkelerde müzik ve eğitime ayrılan bütçe ve mekânlara verilen önceliklerde konunun ne denli önemli olduğunu göstermektedir. Örneğin, ABD’nin tüm eyaletlerinde müzik eğitimi, kendisine ayrılan geniş mekânlarda verilmekte ve bu mekânlar okulun yaklaşık üçte birini kapsamaktadır.

Müzik eğitimi, gerek yerel gerekse evrensel çeşitlilikle hazırlanmış programlarla sürdürülmektedir. Hemen her öğrenci aldığı sanat eğitimiyle müziğin her dalında performansını sergileyebilmektedir. Müziğin seçilmiş, Allah vergisi yetenekle donanmış insanların elinde yücececeğini biliyoruz ancak doğru dürüst eğitim görmemiş, yetenekli ama sağduyusu gelişmemiş, sığ düşünen, estetik anlayıştan uzak insanların elinde de yozlaşacağını unutmamalıyız.(Filiz Ali,1983) Bu düşünceyle yola çıkarak sanat eğitiminin küçük yaşlarda kazandırılması gerektiğine inanmaktayım. Bununla ilgili çalışmalar dünyada son 50 yıl içinde, küçük yaş gruplarının gelişiminde, müziğin önemini ortaya çıkaran pek çok yöntem ve kavram geliştirilmiş, uygulanmış ve kesin başarı sağlanmıştır. Konuyu bir an önce ciddi ve bilimsel biçimde ele alarak “Zararın neresinden dönersek kârdır.” kuralını anımsamak gereğini duyuyorum. Tabii ki burada iş, temelden yetişen ve yetiştirilen öğretmenler üzerine düşmektedir. Müzik eğitiminde öğretmenin rolü çok fazladır. Hatta Müzik Eğitimi Zoltan Kodaly bu konuda düşüncesini şu sözlerle dile getirmiştir: “Bana göre Kisvarda’daki müzik öğretmenliğine kimin getirileceği, Budapeşte Operasının müdürlüğüne kimin atanacağından daha önemlidir.

Çünkü kötü bir opera yöneticisi bir kez hata yapar ve işinden olur ama kötü bir müzik öğretmeni, otuz yıl hata yapmayı sürdürür ve otuz kuşak, otuz tümen öğrencinin müzik sevgisini öldürebilir.” “Kısaca öğretmenin de rolüne değindikten sonra konuma devam etmek istiyorum. Eğitimde öğretmenin rolü farklı etkinlikler ve yaş gruplarına göre değişir ama elementir (temel) müzikte en önemli yaş gurubu ilköğretim yaşıdır. “ İlkokulun amacı kişiliğin tam olarak oluşması yönünde temeller atmaktır. Müziksiz tam kişi yoktur... Bir kişi, on beş yaşına kadar onun hakkında düşünmezse bile

iyi bir mühendis, kimyacı vb. olabilir. Ama eğer kulağı altı yaşından beri (hatta daha önceden...) düzenli olarak eğitilmezse müzik anlayışına sahip olamaz. İlkokuldaki müzik öğretimi konusu, müziğin kendinden çok daha fazla şeyle ilintilidir. Müzik dinleyicisi / izleyicisi yetiştirmek bir toplum yetiştirmektir. Oysa bizim ilkokullarımızda müzik öğretimi pek sınırlıdır. Bazı özel durumlar dışında hemen hemen hiç yapılmamakta, müzik eğitimi onu almaya en uygun olduğu bir çağda çocuklarımıza verilememektedir. 7-12 yaş arasında, eğitime en uygun eşsiz değerde koca bir beş yıl, hiçbir zaman giderilmeyecek bu büyük fırsat elden geçirilmektedir. Bugün ilköğretimde “müzik öğretimi” sorunu vardır ve bu sorunu çözmek en önemli işimizdir.

Müzik eğitimini yalnızca okulda verebileceğimizi de unutmamalıyız. Çocuklarımızı sanat alanında iyi yetiştirmek istiyorsak bunu okulda ve küçük yaşlarda verebileceğimizi düşünüyorum. Sanat, ancak sanat kültürüyle yetişmiş aydınlara sahip toplumlarda rahat soluk alır ve gelişir. Avrupa’da müzik sanatı, son yüzyıldaki büyük gelişmesini, geniş ölçüde, ilköğretimde iyi bir müzik eğitime başlamasına borçludur. Almanların müzikçi ulus olarak algılanmasının bir nedeni de okulda müzik eğitime belki her ulustan önce ve daha fazla önem vermelerindendir. Avrupa uygarlık topluluğunda yaşayan uluslar arasında, bizim kadar sanat eğitime çok önem vermek zorunda olan başka bir ulus yoktur. Müzik eğitiminin alındığı öteki iki çevrenin yani aile ve gündelik yaşam çevrelerinin bizim ülkemizde ne kadar yoksul bir durumda olduğu bilinmektedir. Onun içindir ki biz müzik eğitimcileri, sanat adına ne verirsek hep okulda vereceğiz. Bu eğitimle yetişen nesiller, radyoda batı müziği başladığı zaman kanal değiştirmeyecek, konser ve opera salonlarımız dolup taşacak, Türk icracılarımız takdir edilecek, amatör korolar ve orkestralarımız onlarla beslenecektir. Küçük yaşlarda bu bilinçle büyüyen çocuklarımızı yetiştireceğiz. Böylece müzik eğiticisi yetiştiren kurumlara girmeye hazırlanan öğrenciler, ilköğretimden başlayan bir bilgi birikiminin dolgunluğuyla eğitim almaya başlayacaklardır. Küçük yaşlarda ilköğretimde kazandırılan müzik anlayışı ve beğenisi gitgide ailede ve toplumda da yerleşecek, bütün toplum kesimlerince yaşanılır olacaktır. Bunun sonucunda da eğitsel müzik öğretimi köklü bir dönüşüm yaratıp, yurt çapında müzik sanatında kalkınma sağlanacaktır.

İlkokulda müzik dersini artık ne yapıp edip okutulur bir ders haline getirmek zorundayız. Eğitim formasyonunda da gördüğümüz Piaget’e göre çocuk, ne kadar çok yeni şey görür ve duyarsa o kadar daha fazlasını öğrenme merakıyla dolar. Bu, çocuğun doymak bilmez bir öğrenme içgüdü-süyle dolu olduğunu gösteriyor. Çocuk dediğimizde yaratıcı, sınır tanımayan, kurallara bağlı kalamayan, tamamen içgüdüsel hareket eden bir birey akla gelir. Bunu doğru yönlendirmek ve şekil vermek küçük yaşlarda gerçekleşir. Buna güzel bir örnek de Japon eğitimci Suzuki’nin geliştirdiği ve dünyaya yaydığı keman eğitimi sistemidir. Bu felsefeye göre çocuk beyni verilen her bilgiyi sünger gibi emmektedir.

2. Sonuç

Sonuç olarak yaratıcılık için gerekli olan merak, ilgi, kuşku gibi özelliklerin çocukların doğasında olduğu bilinen bir gerçektir. O halde insanın doğuştan sahip olduğu bu özellikleri kaybetmeden daha ilk yaşlarda yaratıcılığa ve hatta estetik yaratıcılığa yatkın bir kapasite oluşturulmalıdır. Küçük yaşlarda sanat eğitimi alan çocukların kişilikli bireyler olma yolunda adım attıkları, birbirleriyle dayanışma ve yardımlaşmaya özen gösterdikleri gözlenmiştir. Birlikte yaşanan müzik deneyimlerinin getirdiği coşku ve mutluluk öteki konularda da başarılı olmalarını sağlamıştır. Bu çocuklar büyüdüklerinde isterlerse müziği uğraş seçerler ya da başka dallara ayrılırlar bile öğrendikleriyle bilinçli bir

dinleyici kitlesi oluştururlar. Ünlü piyanistimiz Fazıl Say’ın dediği gibi: “ CD dinlemek yetmez, yaylıların cila kokusunu, alkışları, arşelerin hep birlikte hareketleri, o büyülü dünyayı yaşamak gerek. Bunun için de okul sıralarında doğru dürüst bir müzik eğitimi şart. Biz müzik eğitimi görmedik, kelle gezdirdik. Müzik adına ne öğrendiysem okula rağmen ve okuldan sonra öğrendim. ” Ne kadar acı da olsa bu durumu değiştirmek bizlerin elinde. Küçük yaşlarda müzik iletilerine açık ve hazır, alıcı durumda olan bu çocuklara köklü bir müzik eğitimi için ilköğretimin önemli olduğunu savunuyorum.

Saygılarımla....

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

KAYNAKLAR

ALİ Filiz, “ Müzik ve Müziğimizin Sorunları ”. s,95 Gösteri Nisan 1983

KAYŞERİLİOĞUM Zeliha, Müzik Eğitimi Bilim Uzmanı “

Sanat Felsefesi ve Müzik”

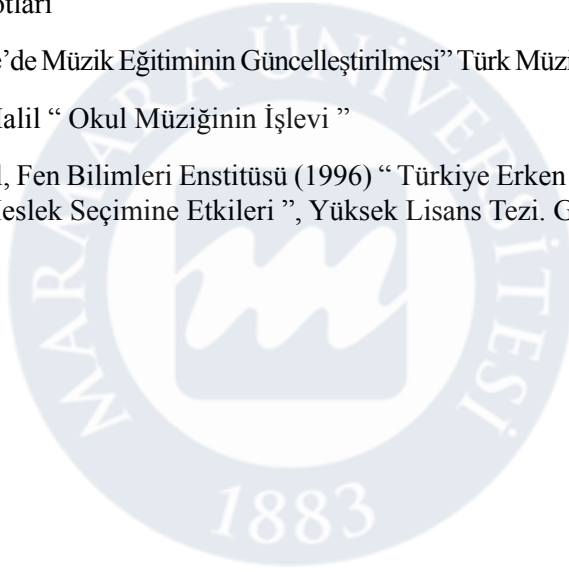
SAY Ahmet ‘Müzik Öğretimi’

SAY Fazıl, “ Uçak Notları ”

TURA Yalçın “ Türkiye’de Müzik Eğitiminin Güncelleştirilmesi” Türk Müziğinde Eğitim Sempozyumu.

YÖNETKEN Bedii Halil “ Okul Müziğinin İşlevi ”

YÜKSEL Levent Adil, Fen Bilimleri Enstitüsü (1996) “ Türkiye Erken Müzik Eğitimi, Kurumları Olan Çocuk Koroların Meslek Seçimine Etkileri ”, Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ